

**[lok-ap]
smjernice za
provedbu
arhitektonskih
politika
lokalnih
zajednica**

**OTKLJUČAJMO
ZAKLJUČANO**

20. listopada 2016.g.

Sadržaj

Uvod / 6

Arhitektonske politike i
globalni izazovi izgrađenog
okoliša / 12

Arhitektonska politika kao
regionalni alat / 16

Preduvjeti i način provedbe
lokalnih arhitektonskih
politika / 20

Metodologija provedbe lokalne
arhitektonske politike / 26

Sadržaj lokalne arhitektonske
politike / 32

Uvod

Kv alitetan izgrađeni prostor je, uz očuvanu prirodu, temeljna potreba svakog čovjeka i preduvjet svekolika razvoja društva. Podizanje razine kvalitete izgrađenog okoliša izravno utječe na kvalitetu života. Kultura građenja je proces koji započinje kreiranjem i planiranjem prostora, realizira se fizičkim djelovanjem u prostoru - najčešće građenjem ili uređenjem prostora i nastavlja se održavanjem, poboljšanjem i obnovom već izgrađenog okoliša. Dobar izgrađeni okoliš mora biti ugodan, funkcionalan, siguran i održiv, a život svakog pojedinca u takvom prostoru bit će kreativniji, puniji, ekonomičniji i ekološki.

Prema tome, vrsnoća izgrađenog prostora predstavlja opći interes, a država ima dužnost omogućiti ostvarivanje prava svojih građana na razvoj i život u kvalitetnom izgrađenom prostoru.

Arhitektonske politike pomažu u stvaranju i dostizanju zajedničkih ciljeva u podizanju kulture građenja i nude metodologije koje će utvrditi što planeri, građani i njihovi predstavnici na svim razinama vlasti, pa i u lokalnoj upravi, žele od izgrađenog okoliša i na koji način mogu postići željenu razinu kvalitete. Prema *Arhitektonskim politikama Republike Hrvatske*, koje je Vlada RH usvojila 2012. godine, svi građani imaju pravo na ugodan okoliš i kvalitetnu arhitekturu. Sva tijela javne vlasti dužna su osigurati ostvarivanje tog prava.

S druge strane, danas kroz djela hrvatske graditeljske baštine, od urbanih ili ruralnih struktura, krajobraznih sklopova, održivih graditeljskih sustava ili pojedinačnih arhitektonskih ostvarenja, svjedočimo visokoj razini kulture građenja nekadašnjih generacija hrvatskih građana.

Nažalost, u suvremeno doba, i to godinama, svijest o tome da je svatko od nas kreator prostora bila je u potpunosti potisnuta među ljudima i ignorirana od vlasti. To je rezultiralo bezumnom i besramnom nelegalnom gradnjom i neprihvatljivim odnosom prema graditeljskoj baštini i neizgrađenoj prirodi.

Pred svima koji su odgovorni za djelovanje u prostoru stoji zadaća da kod građana ponovno osvijeste zapretana znanja o skladu i kvaliteti te potaknu potrebu da se prema hrvatskom prostoru, kao najvrednijem nacionalnom resursu, ponašaju s respektom, pristojno i brižno, kako bi sljedećim naraštajima ostavili svoju zemlju u svoj njejoj raznolikosti, punini i ljepoti.

Arhitektonske politike i globalni izazovi izgrađenog okoliša

■ *Arhitektonske politike Republike Hrvatske poseban naglasak daju na održivi razvoj izgrađenog okoliša i kvalitetno prostorno planiranje, koji maksimalno respektirajući nacionalnu graditeljsku baštinu i prirodne krajobrazne, integriranim pristupom potiču kreiranje kvalitetne izgradnje suvremenog arhitektonskog izričaja.*

Izazovi s kojima se na globalnoj razini suočavaju razvoj i održavanje izgrađenog okoliša su klimatske promjene i ekološka održivost, energetska efikasnost, kvaliteta životnog okoliša, struktura i lokacija urbanih sadržaja, sociološka struktura i starenje stanovništva te prostorna i tehnička kvaliteta gradnje.

S druge strane, kako to naglašava *Europska povelja o prostornom planiranju*, Europi su potrebni gradovi i regije koji su snažni i dobri za život. Raznolikost Europe odražava se u lokalnoj posebnosti, pri čemu se prilikom planiranja posebice treba uzeti u obzir raznovrsnost gradova, regija ili drugih područja u pogledu njihovih geografskih osobina, okruženja, krajobraza i kulture.

Urbano tkivo, općenito, treba kontinuirano obnavljati, a njegova funkcionalna i energetska svojstva moraju se značajno poboljšati, uzimajući u obzir specifikum vremena i mjesta djelovanja. Procedure i provedba prostornog planiranja i gradnje moraju biti poboljšane, jasne i transparentne. Posebice se tu misli na animiranje šireg spektra aktivnih i kompetentnih sudionika u dijalogu, bez obzira jesu li to građani, predstavnici vlasti ili profesionalci – planeri i arhitekti. Svim grupama treba dati mogućnost da doprinesu unapređenju cijele zajednice dodajući novu vrijednost temeljem svojih vještina i znanja.

Arhitektonske politike Republike Hrvatske poseban naglasak daju na održivi razvoj izgrađenog okoliša i kvalitetno prostorno planiranje, koji maksimalno respektirajući nacionalnu graditeljsku baštinu i prirodne krajobrazne, integriranim pristupom potiču kreiranje kvalitetne izgradnje suvremenog arhitektonskog izričaja.

Arhitektonska politika kao regionalni alat

■ *Cilj ovog dokumenta je podržati razvoj planiranja i primjene metoda unapređenja kulture građenja, posebno za svaku regionalnu ili lokalnu zajednicu, i pomoći im da budu politički prihvaćani u širem prostornom i društvenom kontekstu.*

Lokalna arhitektonska politika mora uvažiti širu sliku koja seže dalje od pojedine prostorne jedinice i ta će činjenica, nadamo se, dovesti do rasprave i suradnje između lokalnih zajednica koje se bave sličnim pitanjima. Cilj ovog dokumenta je podržati razvoj planiranja i primjene metoda unapređenja kulture građenja, posebno za svaku regionalnu ili lokalnu zajednicu, i pomoći im da budu politički prihvaćani u širem prostornom i društvenom kontekstu.

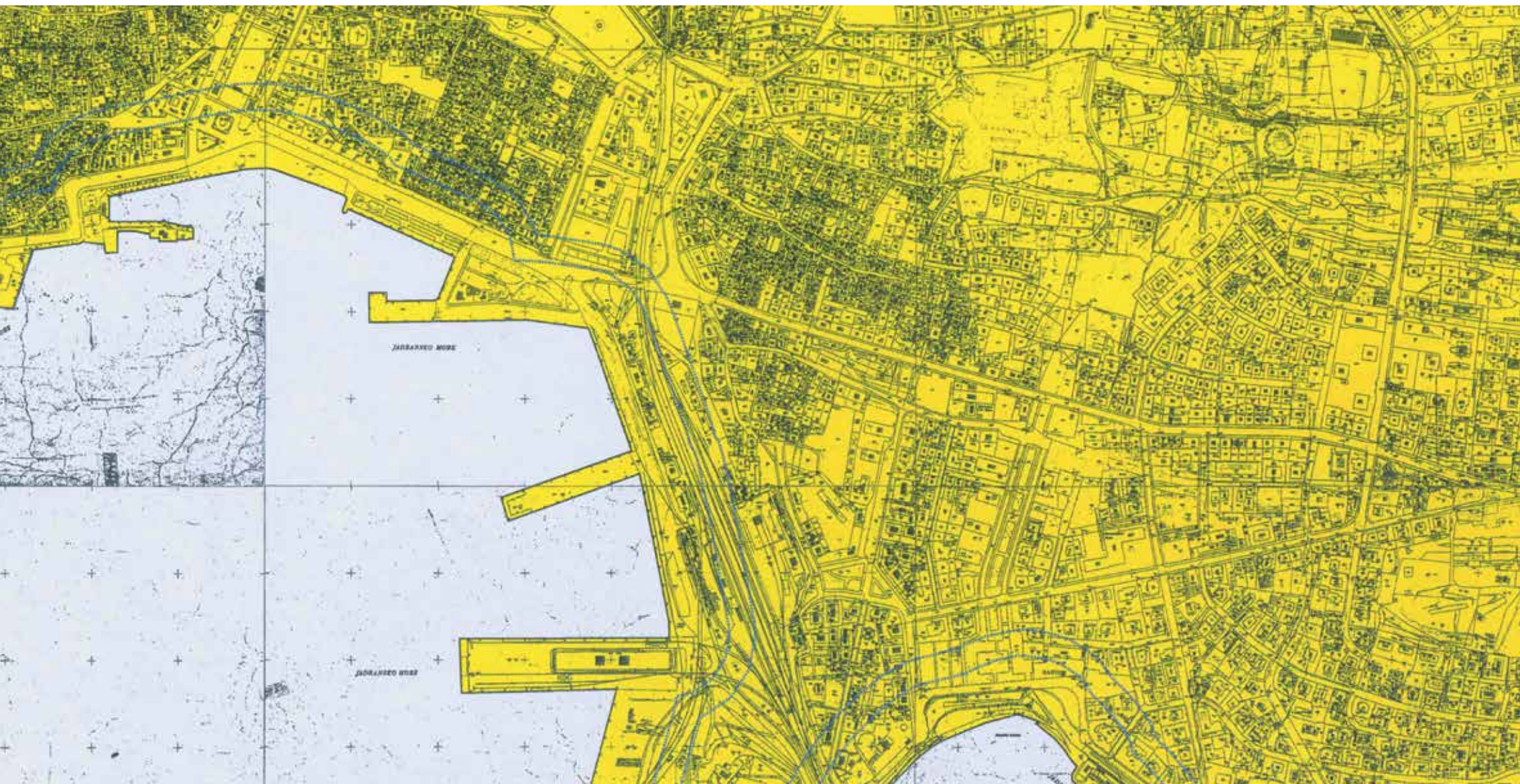
To će velikim dijelom biti ispunjeno ukoliko se lokalne arhitektonske politike usklade s principima održivog razvoja te prostornog i vremenskog integriranja.

Odnos između ljudi i njihova okruženja je izuzetno važan. Na osnovi njega gradi se zajednički identitet i kvaliteta života temeljena na zajedničkom kulturnom i prirodnom nasljeđu. S druge strane, razumno korištenje i upravljanje resursima, prilagođeno stvarnim potrebama, zaštita od zagađenja i propadanja, efikasnost u proizvodnji i korištenju energije te samoodrživ pristup u obradi i ponovnoj uporabi otpada, elementi su na temelju kojih lokalne zajednice moraju međusobno komunicirati i usklađivati svoje politike.

Principi povezivanja izgrađenog i prirodnog okoliša, kao i učinkovito umrežavanje pojedinačnih lokalnih aktivnosti te infrastrukturnih mreža i tehnologija između različitih lokalnih zajednica, zajedničke su točke koje omogućavaju rješenje problema ne samo lokalne zajednice već i šire regije.

Osim toga, naši gradovi i manje sredine osobiti su po svom povijesnom nasljeđu i razvoju, koji je rezultirao

prepoznatljivim lokalnim identitetom i kulturnom raznolikošću. Kako bi se izbjegla opasnost da manje prostorne zajednice budu apsorbirane u neprepoznatljive urbane cjeline, nužno je arhitektonskim politikama promovirati njihovu lokalnu osobitost i specifičan karakter.

Preduvjeti i način provedbe lokalnih arhitektonskih politika

■ *Lokalna arhitektonska politika, putem rasprava koje nastoji pokrenuti, poziva građane i donositelje odluka da prepoznaju jedinstveni identitet i specifičnosti svoje prostorne zajednice, njenog izgrađenog okoliša i krajolika.*

Osnovni preduvjet provedbe lokalnih arhitektonskih politika je već zadovoljen. Donošenjem *Arhitektonskih politika Republike Hrvatske – nacionalne smjernice za vrsnoću i kulturu građenja, Apolitika*, usvojen je temeljni dokument koji postaje polazište za razvoj arhitektonskih politika na lokalnoj razini.

Važnost dokumenta jest u tome što je isti donesen kao rezultat zajedničkih težnji i kontinuiranog rada i političkih čimbenika (i to četiri vlade u kontinuitetu) i znanstvenih institucija te stručne javnosti. Iduća stepenica u procesu unapređenja kulture građenja je donošenje arhitektonskih politika na regionalnoj i lokalnoj razini.

Ciljevi nacionalne arhitektonske politike se trebaju analizirati na lokalnoj razini te se u budućnosti integrirati s regionalnim strateškim planiranjem i uobičajenim aktivnostima lokalnih zajednica počevši od prostornog planiranja do komunalnog održavanja.

Lokalna arhitektonska politika, putem rasprava koje nastoji pokrenuti, poziva građane i donositelje odluka da prepoznaju jedinstveni identitet i specifičnosti svoje prostorne zajednice, njenog izgrađenog okoliša i krajolika, nakon čega treba identificirati najčešće prihvatljive ciljeve za poboljšanje kvalitete i ekološke održivosti izgrađenog okoliša te za poboljšanje prakse i unapređenje kulture građenja.

Edukacijom o problematici i animiranjem predstavnika lokalne uprave za aktivnim učešćem u kreiranju i provođenju lokalnih arhitektonskih politika, omogućava se kvalitativno unapređivanje i usmjeravanje komunalnih

projekata manjih sredina u smislu podizanja kvalitete izgrađenog okoliša. Sredstva koja lokalne jedinice koriste za javne potrebe prostora su velika i nužno je da se počnu trošiti na kvalitetniji i održiviji način.

S druge strane, kontinuiranom edukacijom građana i poticanjem njihovog sudjelovanja u javnim komunalnim aktivnostima, promiče se svijest o mogućnosti i važnosti osobnog utjecaja na unapređenje izgrađenog okoliša. Samo educirano i informirano stanovništvo može svjesno utjecati na poboljšanje kulture građenja na lokalnoj razini. Stoga je obrazovanje građana i njihovo animiranje u procesu provedbe arhitektonske politike jedan od izuzetno važnih preduvjeta njene uspješne realizacije. Svijest da svatko od nas svojim djelovanjem ostavlja otisak u prostoru, godinama je bila u potpunosti potisnuta među ljudima i ignorirana od donositelja odluka, što je rezultiralo bezumnom i besramnom nelegalnom gradnjom i neprihvatljivim odnosom prema graditeljskoj i prirodnoj baštini.

Kroz arhitektonsku politiku potrebno je definirati konkretne projekte, programe i aktivnosti provedbe, odrediti odgovorne aktere i procijeniti način financiranja. Nužno je uvidjeti da lokalne zajednice već imaju definirane planove razvoja, prostorne planove i planove komunalnih akcija i za te planove već definirana sredstva. Važno je naglasiti da provedba arhitektonskih politika ne iziskuje dodatna financijska sredstva, već ista sredstva namijenjena za prostorni i komunalni razvoj usmjerava na bolji i kvalitetniji način.

Metodologija provedbe lokalne arhitektonske politike

■ *Lokalna arhitektonska politika, putem rasprava koje nastoji pokrenuti, poziva građane i donositelje odluka da prepoznaju jedinstveni identitet i specifičnosti svoje prostorne zajednice, njenog izgrađenog okoliša i krajolika.*

Važnost donošenja arhitektonske politike nije samo u usvajanju strateškog dokumenta koji će biti temelj za niz aktivnosti, već je važan i sam proces donošenja kao proces u kojem će široki krug čimbenika preispitati probleme održivog razvoja i dati svoje mišljenje i sugestije za bolji razvoj zajednice.

Nezamjenjivi sudionici procesa izrade, provedbe i evaluacije arhitektonskih politika su:

- ✎ Jedinice lokalne samouprave
- ✎ Jedinice područne (regionalne) samouprave
- ✎ Zavodi za prostorno planiranje i graditeljstvo
- ✎ Zavodi za zaštitu spomenika kulture
- ✎ Zavodi za zaštitu prirode
- ✎ Građevinska inspekcija
- ✎ Komunalno redarstvo
- ✎ Komunalna društva
- ✎ Prostorni planer
- ✎ Projektanti
- ✎ Kulturne institucije
- ✎ Znanstvene i obrazovne institucije
- ✎ Turističke zajednice
- ✎ Stručne udruge
- ✎ Nevladine udruge
- ✎ Gospodarski subjekti
- ✎ Investitori
- ✎ Građevinski poduzetnici
- ✎ Agencije za nekretnine
- ✎ Građani

Smisao lokalnih arhitektonskih politika je da budu efikasno sredstvo preispitivanja konkretnih problema i kreativan alat za rješavanje uočene problematike. Stoga je nužno koordinirano sudjelovanje svih čimbenika kako bi se uočili konkretni problemi lokalne zajednice, te se kroz planirane ili novo kreirane aktivnosti smanjio ili se u potpunosti riješio njihov utjecaj.

Osim toga, europski gradovi i regije u budućnosti će morati povesti više računa o potrebama i dobrobiti svih društvenih grupa, a upravo kroz ovakve aktivnosti omogućava se svim stanovnicima i zainteresiranim stranama da iskažu svoje mišljenje i da zaista, i na konstruktivan način, uzmu učešće u oblikovanju svoje budućnosti.

Poticaj za izradu arhitektonske politike može doći od bilo kojeg od sudionika, ali je posebno bitno da donositelji odluka - predstavnici vlasti, shvate važnost donošenja i implementacije lokalne arhitektonske politike, s obzirom na to da će njome dobiti kvalitetan mehanizam kojim će objediniti i učinkovito riješiti čitav niz bitnih prostornih i društvenih problema.

Stoga su upravo predstavnici lokalne vlasti ključni čimbenici u stvaranju odluke o donošenju, ali i kasnijoj primjeni i praćenju odredbi navedenih dokumenata.

Faze provedbe arhitektonskih politika:

1. Priprema i početak procesa provedbe

- imenovanje odgovornog voditelja i izvršnog odbora za izradu arhitektonske politike s definiranjem zadaća pojedinih članova
- definiranje terminskog plana te faza izrade i

provedbe arhitektonske politike

- definiranje financijskog plana izrade i provedbe arhitektonske politike
- informiranje javnosti putem lokalnih medija o početku procesa izrade i provedbe arhitektonskih politika

2. Javna rasprava

- putem interneta i lokalnih medija objasniti svrhu i ciljeve arhitektonske politike s mogućnošću javne diskusije i sugestija
- uključiti sve sudionike u konzultacije putem javnih skupova, konferencije, seminara, konzultacija, internetskih ili drugih upitnika, organiziranih razgleda pojedinačnih lokacija, predavanja, poziva za prijedloge i mišljenja i dr.

3. Zaključci javne rasprave

- obraditi pristigle informacije i definirati ključne probleme i teme koje su proizašle iz javne rasprave od strane širokog spektra različitih sudionika

4. Izrada i donošenje dokumenta

- temeljem pristiglih informacija definirati ključne ciljeve arhitektonske politike
- definirati konkretne procedure/projekte, rokove i aktere odgovorne za njihovu realizaciju
- definirati način praćenja provedbe arhitektonske politike

- formalno donijeti arhitektonsku politiku od strane lokalne uprave
5. Informiranje javnosti i uključivanje javnosti u proces provedbe
- informiranje javnosti putem lokalnih medija o donošenju i početku procesa provedbe arhitektonskih politika
  - uključivanje ciljanih skupina građana, gospodarskih i društvenih sudionika u pojedine projekte tijekom provedbe
6. Implementacija arhitektonske politike u javne dokumente
- strateške odluke
  - prostorne planove
  - financijske planove
  - programe komunalnih aktivnosti
  - programe društvenih aktivnosti i dr.,
7. Provedba specifičnih projekata definiranih arhitektonskom politikom
- uključivanje potrebnih ljudskih, gospodarskih, financijskih i dr. resursa u provedbi projekata definiranih arhitektonskom politikom
8. Praćenje provođenja arhitektonske politike
- imenovanje odgovornog voditelja i radne

skupine za praćenje provedbe arhitektonske politike s definiranjem zadaća pojedinih članova

- obvezivanje ključnih sudionika na redovno informiranje o realizaciji konkretnih procedura/projekata
- izrada periodičnih izvješća i informiranje javnosti o procesu provođenja arhitektonskih politika (npr. godišnje)

9. Evaluacija rezultata provedbe

- izrada sumarnog izvješća i informiranje javnosti o procesu provođenja arhitektonskih politika s prijedlozima za poboljšanje i unapređenje (npr. svake četiri godine)

10. Dopuna ili izrada nove arhitektonske politike

Sadržaj lokalne arhitektonske politike

■ *Lokalne zajednice svojim pozitivnim djelovanjem imaju snagu da potičući kvalitetu prostornog i arhitektonskog oblikovanja i građenja izravno utječu na kvalitetu izgrađenog prostora, a time i na kvalitetu života kako lokalnog stanovništva tako i svih građana Republike Hrvatske.*

Arhitektonske politike moraju biti pisane jasno i na način da su lake za čitanje širokom krugu čitatelja, ne samo stručnoj ili političkoj javnosti. Upravo zbog toga treba ih definirati s jasnim ciljevima i pregledno, a zadaće pojedinih čimbenika odrediti egzaktno u realnim vremenskim i financijskim okvirima.

Bez obzira na geografski položaj, povijesno nasljeđe, sociološku strukturu ili gospodarsko stanje lokalne zajednice, dokument lokalnih arhitektonskih politika treba analizirati sljedeće točke i unutar njih definirati eventualne probleme i željene ciljeve te metodologiju za provedbu:

- ↘ *Prirodni krajolik i izgrađeni okoliš - lokalni uvjeti od posebnog značaja*
- ↘ *Ciljevi lokalne arhitektonske politike i mjere provedbe*
- ↘ *Participacija javnosti u procesu provedbe.*

Ciljevi arhitektonske politike lokalne zajednice mogu biti raznoliki, i upravo u fazi analize i definicije ciljeva potrebno je preispitati sve sudionike kako bi se točno formulirale zadaće koje arhitektonska politika ima riješiti.

➤ *Prirodni krajolik i izgrađeni okoliš - lokalni uvjeti od posebnog značaja*

Prostor Republike Hrvatske bogat je netaknutim prirodnim krajobrazima, povijesnim urbanim cjelinama i arheološkim i graditeljskim nasljeđem. Povijesna slojevitost hrvatskih gradova, u kojima jedni pored drugih egzistiraju antički spomenici i suvremene građevine, primjer je višestoljetne tradicije kulture građenja na našim prostorima. Stoga je, prije svega, potrebno očitati prostorne karakteristike lokalne zajednice i obratiti pozornost na one koje su za lokalnu zajednicu karakteristične i najbitnije poput:

- arheološka nalazišta, zaštićeni povijesni spomenici i krajobrazi, spomenici prirode
- površine i obale mora, jezera i rijeka
- poljoprivredni i šumski prostori
- topografske karakteristike prostora
- značajne vizure i krajobrazi
- povijesni parkovni prostori i vrtovi
- povijesne ruralne i urbane strukture
- tradicijska i povijesna izgradnja
- centralne točke naselja, stambena naselja, industrijska područja
- gradovi – spavaonice
- nekontrolirana i bespravna izgradnja
- prometni koridori i infrastruktura
- kvalitetni prostorno - arhitektonski urbani sklopovi i građevine.

Prostorno-urbanističke karakteristike lokalnih zajednica najčešće su vrlo raznolike pa zbog toga imaju utjecaj na šire područje i doprinose raznolikosti na regionalnoj razini. Prilikom analize karakteristika i definiranja ciljeva za zahvate unutar pojedinog naselja ili općine, nužno je sagledati utjecaj koji će takvi zahvati u prostoru imati na užu i širu regiju. Neki od uvjeta koji mogu imati šire značenje:

- pristup obnovi povijesnog nasljeđa
- odnos prema manjim urbanim ili ruralnim cjelinama
- prirodne i topografske karakteristike prostora otoci, obale, more, rijeke, vodotoci
- odnos prema infrastrukturi i prometnim građevinama
- poslovna i industrijska područja
- ekološki problematična ili devastirana područja.

↘ *Ciljevi lokalne arhitektonske politike i mjere provedbe*

Arhitektonske politike Republike Hrvatske usmjerene su na ostvarivanje tri osnovna cilja:

- ↗ Kultura građenja kao preduvjet kvalitete izgrađenog okoliša
- ↗ Kvaliteta izgrađenog prostora kao osnova za dobar život svakog pojedinca
- ↗ Kvaliteta arhitekture kao poticaj nacionalnog razvoja i napretka.

Kao što su raznolika povijesna nasljeđa te prostorne, gospodarske i sociološke karakteristike pojedinih lokalnih zajednica, tako će biti različiti i ciljevi koje će trebati definirati lokalnim arhitektonskim politikama. No svi ciljevi lokalnih arhitektonskih politika moraju biti ujedno usmjereni u ostvarenju gore navedena osnovna tri nacionalna cilja.

Ciljevi trebaju biti definirani jasno i konkretno, a mogu uključivati:

- ↗ Identifikaciju lokalnog karaktera mjesta i njegovo naglašavanje
- ↗ Postavljanje zajedničkih ciljeva poput transportnog sustava, razvojnih planova i vizija
- ↗ Postavljanje ciljane razine kvalitete za vrsan izgrađeni okoliš, koristeći suvremene metodologije

- ↗ Definiranje zadaća gospodarstva, održivosti i energetske učinkovitosti
- ↗ Razjašnjavanje procesa te određivanje izvršitelja odgovornih za vrsnoću arhitekture
- ↗ Publiciranje i promociju vrsnoće arhitekture
- ↗ Angažiranje lokalnog stanovništva
- ↗ Investiranje u izgradnju održivih građevina
- ↗ Poticanje razvoja kvalitetnog okoliša
- ↗ Dovođenje prirode i umjetnosti unutar grada

Mjere provedbe trebaju uključiti sve faze za provedbu zadanog cilja, od općih do vrlo konkretnih zadaća, a mogu uključivati i:

- Izradu/izmjenu dokumenata prostornog uređenja
- Donošenje odluka lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Izradu kriterija i definiranje indikatora kvalitete za svaki od karakterističnih dijelova grada
- Osnivanje Povjerenstva za ocjenu arhitektonske uspješnosti ili institucije Gradskog arhitekta
- Organizaciju besplatne savjetodavne usluge Gradskog arhitekta ili lokalnih arhitekata
- Pripremu arhitektonskih natječaja za planirane javne zahvate u prostoru

- Javne i komunalne aktivnosti usmjeriti ka projektima životnog ciklusa te ekološkim zahvatima i eksperimentalnim konstrukcijama
- Izradu posebnog programa kulture fokusiranog na graditeljsko naslijeđe i arheologiju
- Očuvanje vizura
- Poticanje umjetnosti u javnim prostorima
- Uređenje i povezivanje parkovnih površina sa ciljem odmora i rekreacije
- Poticanje biciklističkog prijevoza i izgradnja sigurnih i brzih biciklističkih staza
- Nagrađivanje izvrsnih projekata
- Publiciranje arhitektonskih ostvarenja i organiziranje arhitektonsko turističkih obilazaka
- Organizaciju edukacije za ciljane skupine
- Organizaciju radionica i igraonica za djecu
- Organizaciju javne tribine, rasprave, akcije
- Provedbu anketa i upitnika

↘ *Participacija javnosti u procesu provedbe*

Neophodna i obvezna je participacija javnosti za izradu, prihvaćanje i provedbu arhitektonske politike, zbog toga što su svi građani akteri u implementaciji s obzirom na to da svojim djelovanjem participiraju u oblikovanju prostora.

Stoga je nužno osvijestiti koji su to alati neophodni za sudjelovanje javnosti u navedenom procesu :

- ↗ Javna rasprava u fazi pripreme, donošenja i evaluacije arhitektonske politike
- ↗ Aktivna participacija šire javnosti prilikom izrade/ izmjena dokumenata prostornog uređenja
- ↗ Jasna komunikacija prema javnosti prilikom donošenja gradske/općinske odluke
- ↗ Javna objava natječaja te prezentacija rezultata provedenog arhitektonsko – urbanističkog natječaja
- ↗ Jasno definiranje kriterija za ocjenu arhitektonske uspješnosti
- ↗ Izrada programa i provođenje edukacije široke javnosti
- ↗ Organizacija seminara i tečajeva za ciljane skupine
- ↗ Organizacija radionica i igraonica za djecu
- ↗ Organizacija javnih tribina, rasprava, akcija
- ↗ Dodjela nagrada i priznanja
- ↗ Provedba anketa i upitnika
- ↗ Informiranje putem web stranice, bloga, facebooka

Za daljnju provedbu arhitektonske politike i razumijevanje vrsnoće arhitekture te podizanje opće razine kulture građenja nužno je potrebno posebnu pozornost posvetiti edukaciji široke javnosti. Taj program edukacije trebale bi provoditi obrazovne i znanstvene institucije bilo u sklopu drugih obrazovnih programa bilo kao specifičan oblik cjeloživotnog obrazovanja, a mogao bi se provoditi i kroz programe arhitektonskih politika lokalnih zajednica.

Lokalne zajednice svojim pozitivnim djelovanjem imaju snagu da potičući kvalitetu prostornog i arhitektonskog oblikovanja i građenja izravno utječu na kvalitetu izgrađenog prostora, a time i na kvalitetu života kako lokalnog stanovništva tako i svih građana Republike Hrvatske.

Impressum

[lok-ap]

**Smjernice za provedbu
arhitektonskih politika
lokalnih zajednica**

Otključajmo zaključano

Nakladnik Hrvatska komora arhitekata

Izradila Rajka Bunjevac

Za nakladnika Željka Jurković

Urednik Rajka Bunjevac

Lektura Gabrijela Kosović

Dizajn i grafičko oblikovanje Luka Juras

Fotografije Google Earth

Tisak Kerschoffset

Naklada 1000 komada

ISBN 978-953-57614-2-6

Zagreb, 2017.

© Hrvatska komora arhitekata

Smjernice za provedbu arhitektonskih politika
lokalnih zajednica vlasništvo su Hrvatske komore arhitekata

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000952250.